

Borsodi L. László

INTROITUS

Írtam egy könyvet a halottaimról. Ebbe a könyvbe nem lehet élve bekerülni, mondta az írás idején Borsodi L. László, a kötet szerzője, aki végül elhalálozott: verssírköve ott van a kötet végén. A könyv megjelenése után Édesapám (az Apja) bánatosan jegyezte meg magában: ebből is kihagytál, fiam.

S ha a szerző az örök feledésé is lett, neve megőrizte hangját, és újra szól: beköltözöm Édesapámmal egy másik házba, mondja, amelynek udvara van, amelyhez utcák vezetnek, és ahonnan ösvények ágaznak, hegyre fel, le a folyóhoz. Körülötte egy város terjeng, egy ország, a magas ég. És lehet, néha Isten.

NYOLCVANHÉT

Sokat van csendben, sokat van egyedül. Meghallgat, tanácsot ad, de nem vitázik. Ha messze megyek, vigyáz rám, aggódik. Ha megérkezem, velem örül. Nem szívleli, ha sírok, lesz valahogy, biztat. Fél szeme vakságáról évekig hallgat. A neon fényét és a katéttert némán tűri. Akiket szeret, szeret. Nem szóval. Akiket nem, azokról nem mond semmit.

Egyre inkább otthon érzi jól magát. És a templomban. Ott hosszan elüldögél. A lakása és a templom között félúton a kocsmá. Néha bemegy, fizet, tölt. Újra tölt. Asztalához bárki leülhet, nem bánja. De legtöbb barátja messze. Föld alatt.

Csak vár, csak vár. Édesanyámra gondol.

SZÉK ÚT, KILENCVENES ÉVEK

Én tizennégy, ő ötvennyolc – reggel hétkor ketten gyalog indulunk iskolába, az utcán senki, se autósok, se gyalogosok, se szembe nem jönnek, el sem kerülnek, megyünk egymás mellett, de nem szólunk,

nincsenek szavaink, a léptek surrogását hallani, nincsen semmink, amit szavakká válthatnánk, közénk ült a csend, csak megyünk egymás mellett, oldalra sem nézünk, nem látom az arcát, nem látja az arcomat, csak a testünk ütemét érzem, ahogy ritmikusan haladunk ebben a végtelen zárandoklatban, elindulnék visszafelé, de nem, nem lehet újrajátszani, csak menni kell, menni, és megérkezni sem szeretnék, csak menni, menni, hogy ne kelljen mondania semmit, hogy ne kelljen számot adnom semmiről, hogy maradjon titok ok és okozat, és ne törjük össze szóval a csendet, hogy maradjon velem mindig, mindig.

És velem hallgasson. Mint Isten.

SZERZETES

Édesapám borbély, ki vasárnap is dolgozik, édesanyám háztartásbeli, ki éjjel-nappal köt, varr, néha a szerzetesek konyháján főz, hogy a négy gyermeket eltarthassák. Egyik testvérem kicsi korában meghal, hárman maradunk, én a legnagyobb, a fiú, ki mindig a ferencesek templomában lábatlankodik, ministrálok, lesem, hogy miséznek, hogy milyen nagyok és komolyak a papok, tetszik a fegyelmük, ahogy velem és egymással beszélnek, ahogy mozdulataikkal értik egymást az oltárnál, a kápolnában.

Én is szerzetes leszek, döntöm el később, de a szomszéd város iskolájából haza akarok menni, amikor édesanyám meglátogat. Még maradj, fiam, még próbáld meg, tarts ki, könyörög, otthon is mit csináljunk veled, a szegénység nálunk az úr. Nem akarom elengedni a kezét, de végül egyedül megy haza. Én a Collegium Seraphicum szigorú falai között maradok, tanulok, tanulok, s végül még jobban megszereztem, amit kedveltem. Majd irány a próbaév, ami alatt a szülők már meg sem látogathatnak, ahol csuhába öltöztetnek, egy évig csak a zárda, csak a kert, a mező, munka és ima, kapálni és imádkozni. Imádkozni reggel, délben és éjszaka, kelni minden éjszaka és kezdeni a breviáriumot pontban hajnali kettőkor. S mire virrad, mire megvirradna, mire véget érne az év: el kell hagyni a szerzetet, a zárdát, nincs tovább. Hatalmon a kommunista párt.

Hát nem lett, soha nem lehetett belőlem szerzetes – bánkódik –, így lettem biológus, tanár, s lettetek később ti, teszi hozzá.

Ne bánkódjék, vigasztalom egy szeles, tavaszi délután: hol lennék, ki lennék én most, ha ő szerzetes lesz? Ezen, látom, elgondolkodik.

MEDDIG?

Édesapám a családban az első, aki nem borbély. Édesapám az első értelmiségi, akinek a munkája nagyanyám szerint nem munka. Édesapám anyja fia, testvérei testvére és az apjuk, családfenntartó, szigorú tanár, igényes, ahogy ő mondja, akit diákjai félve tisztelnek, és aki egy napon szerelmes lesz egy diáklányba. A diáklány később édesanyám, a kezdet és a vég, rajta keresztül vezet az út édesapámhoz. Ketten tatarozzák-toldják az omló házat, visszavásárolják a régi kertet, ketten vigasztalják életre ítélt nagyanyámat. Először a nővéremet akarják, majd engem, s hagyják, hogy éljünk.

Édesapám édesanyámmal édesapám: mindent együtt, mindenhova ketten, mindenben minden. Amikor édesanyám halni készül, ő szeretne meghalni előbb, mert nélküle miért, meddig, merre?

Édesapám kihalt utca, üres udvar, csendes ház. Édesapám a hiány szobra.

GYÁSZ

Esős márciusi napokon. A holdfényben megnyúlt árnyékokban. Amikor repülnek a hajnali madarak. Minden lélegzetvételre. Amikor elfogják Jézust a Getszemáni kertben. És amikor megfeszítették. Húsvét reggel. Feltámadásra várva. Ahogy kaput nyit a hétköznapijaira, ahogy rácsukódik az ünnepeire.

Augusztusi hőség elől a hűvös házba, kíváncsi emberektől távol, fent a hegyen. Novemberi szélben, a lombhullatókat nézve, és sírva a sűrű hóesésben. Itt van karácsony, üres a jászol.

Az elmúlt harminckilenc évben barangol. Letölti, mi hátra van még.